

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:

Tárgy: alapjogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Hiv. szám: –

Ügyintéző:

Telefon:

E-mail:

HATÁROZAT

Panaszos által előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, azzal szemben közigazgatási per indítható. A közigazgatási peres eljárás illetéke 30 000 Ft, azaz harmincezer forint, azonban a fél a tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán mentesül az illeték előzetes megfizetése alól, az illetéket annak kell megfizetnie, akit a bíróság erre kötelez.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a vitatott határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy postára adni. A keresetlevél benyújtásának a határozat hatályosulására nincs halasztó hatálya.

Tájékoztatom, hogy a keresetlevelet elektronikus úton is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A keresetlevél elektronikus előterjesztésére szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/kozigazgatasi-per-birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le. Eljárási költség nem merült fel.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Irratár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos a vele szemben fogatosított rendőri intézkedés kapcsán postai úton terjesztett elő panaszt.

A beadványhoz a panaszos csatolta Rendőrkapitányságra benyújtott ismeretlen tettes ellen tett feljelentését, amelyben az alábbiakat adta elő.

*-n a panaszos megjelent az üzletben. Itt korábban vásárolt egy notebookot, amely már többször meghibásodott és szerette volna, ha kicserélik egy új készülékre, azonban azzal utasították el kérését, hogy azt a típust már kivonták a forgalomból. A fenti napon azt látta a panaszos, hogy az állítólagosan forgalomból kivont notebookból több darab is volt az üzletben, ezért ezt a tényt a telefonjával rögzítette fénykép és videófelvétel formájában. Ezt követően több bolti alkalmazottnak is elmondta a problémáját, azonban senki nem tudott segíteni. Mindeközben telefonjával felvette az eseményeket, amely során több alkalommal megkérték az ott dolgozókat, hogy kapcsolja ki a telefonját, majd távozott az üzletből.

Később azzal a szándékkal, hogy igazát bizonyítsa visszatért az üzletbe és vásárolt egy árut, amelynek blokkját a notebook mellé helyezve fényképfelvételt készített, majd eszébe jutott, hogy nincs szüksége az árura, ezért bement a vevőszolgálatra, hogy elálljon az üzlettől. Itt probléma akadt a vételár visszaadásával, amelyet a panaszos telefonkészülékével szintén rögzített. Ebbe a folyamatba avatkozott be egy biztonsági őr, aki többször felszólította a panaszost, hogy ne készítsen felvételt, azonban a panaszos azzal védekezett, hogy neki ehhez joga van, és ha ez nem tetszik, akkor beperelheti, vagy rendőrt hívhat.

Majd ezek után a panaszos visszakapta az áru vételárát, ekkor az üzletvezető megkérte a panaszost, hogy mondja el neki is a történetet, azonban a panaszos már nem akart ezzel foglalkozni. A panaszos távozni akart az üzletből, azonban a biztonsági őr közben már értesítette a rendőrséget és azzal, hogy a panaszos elé állt megakadályozta abban, hogy elhagyja az üzletet. Majd még két őr jelent meg, akik a telefont el akarták venni a panaszostól, majd az egyik őr meglökte a panaszost aki ráesett a kiállított műfenyőre.

Ekkor érkeztek meg a helyszínre a rendőrök, akik először a biztonsági őrökhöz mentek, majd a panaszossal az egyik rendőr közölte, hogy bekísérik a rendőrségre. Mindeközben a biztonsági őr minősíthetetlen szavakat mondott a panaszosnak, mivel erre nem reagált a rendőr, ezért a panaszos közölte, hogy panaszt tesz a rendőri intézkedés miatt. Kérte a rendőröket, hogy azonosítsák magukat és újra felvételt kezdett készíteni a telefonjával, a rendőr kérte a panaszost, hogy ne folytassa a felvételkészítést, majd a biztonsági őrök és a rendőrök elvették a telefont a panaszostól és a rendőrök megbilincseltek. A mentőre várva – amelyet a rendőrök értesítettek – kérte a panaszos, hogy ne ott nyilvánosan várakozzanak, azonban a rendelkezésre álló helyiség még sem volt megfelelő a panaszosnak, így a lépcsőn ülve várta a mentősöket.

Ezek után a rendőrök kivezették a panaszost az épületből a vásárlók által használt területen keresztül és beültették a mentőautóba és egészségügyi intézményekbe szállították.

A Panasztestület részére benyújtott beadványban foglaltak szerint a panaszos előadta, hogy a rendőri intézkedésre nem adott okot, a helyszínre érkező rendőrök nem törekedtek arra, hogy a tényállást tisztázzák. Jogellenesen járt el a rendőr, amikor a panaszos kérése ellenére nem azonosította magát és az intézkedés okát sem közölte, továbbá akkor is amikor megtiltotta, hogy az eseményeket telefonján rögzítse. Nyilvánvaló törvénytelenység történt akkor is, amikor a panaszos telefonját fizikai erőszakkal tépték ki a kezéből, nem engedték telefonálni, illetve a rendőr a panaszos telefonját magánál tartotta.

Cinikusnak ítélte, hogy a biztonsági őr a rendőr jelenlétében trágár módon beszélt vele és a rendőr nem tett semmit.

Sérelmezte, hogy a rendőrök a helyszínen történő meghallgatása nélkül döntöttek úgy, hogy előállítják. Az előállítás jogszerűtlen, az időtartama pedig indokolatlanul hosszú volt, valamint sérelmezte azt is, hogy este későn kezdődött csak a kihallgatása, amely végén feljelentést kívánt tenni, de a rendőr erre nem adott lehetőséget.

Sérelmezte, hogy az előállításakor megbilincseltek és annak körülményeit, miszerint megbilincselve kellett várakozni a nagy forgalmú üzlet előtt, majd a vásárlók által is használt helyeken mentek ki az épületből.

Előadta továbbá, hogy nem bántott, nem karmolt, nem ütött meg senkit és nem kiabált senkivel.

Álláspontja szerint jogellenes volt a rendőri intézkedés és a biztonsági őrök megvalósították a „személyi szabadság megsértése, súlyos testi sértés, valamint a csoportosan elkövetett rablás kísérletét”.

A panaszos a fentiekre tekintettel kérte, hogy sérelmeit a Panasztestület vizsgálja ki.

A panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban – *beadványa szerint* – az alábbiakat sérelmezte.

1. rendőri intézkedés jogalapját, szolgálati fellépés módját,
2. testi kényszer, telefon használatának korlátozását,
3. előállítás jogalapját, arányosságát,
4. előállítás időtartamát,
5. kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazását, annak méltóságot sértő módját,
6. feljelentés felvételének elmulasztását,
7. becsületsértő megjegyzések kapcsán a rendőri intézkedés elmulasztását,
8. büntetőeljárás kezdeményezését vele szemben.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, valamint az abból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogát, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

Az állásfoglalásban a Panasztestület a panaszolt rendőri intézkedés alapján a következőket állapította meg.

A Panasztestület úgy foglalt állást, hogy a panaszos vonatkozásában megvalósult a tettenérés, az előállítására kellő jogalap birtokában került sor, így nem sérült a személyi szabadsághoz való joga.

A Panasztestület álláspontja szerint 6 óra 50 perces időtartam alatt a panaszos ügyét érintően nem történt érdemi intézkedés, ezáltal súlyosan sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga az előállítás miatt.

A rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott a panaszossal szemben testi kényszert, amely megfelelt az arányosság és fokozatosság követelményének, így a Panasztestület arra az álláspontra jutott, hogy nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való jogából levezethető testi épséghez fűződő alapvető joga.

A Panasztestület az intézkedő rendőrök előadásában nem tudott feltárni olyan elemet, ami a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Panasztestület megállapítása szerint a rendőrök az intézkedés megkezdésekor, majd később többször is közölték nevüket és azonosító jelvényük számát a panaszossal, erre figyelemmel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A tényállás tisztázása érdekében az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (1)-(2) bekezdése alapján lefolytatott bizonyítási eljárás során a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- előterjesztett panaszbeadvány,
- végzés az előállítás időtartamának meghosszabbításáról,
- rendőri jelentés,
- küldés leírása,
- rendőri jelentés,
- jelentés elfogás végrehajtásáról,
- igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról,
- rendőri jelentés,
- szakmai állásfoglalás.

III.

A tényállás minden részletre kiterjedő tisztázása érdekében lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos által előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó

bizonyítási indítványt, nyilatkozatot, illetőleg egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során a II. részben felsorolt okiratokon kívül egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján eleget lehetett tenni az Ákr. 62. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Az Ákr. 62. § (4) bekezdése értelmében az eljárásban a szabad bizonyítás elve érvényesül, így a hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli. Mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy miért és melyik bizonyítékot veszi figyelembe a valóság-hű tényállás megállapítása érdekében, illetve más bizonyítékokat esetlegesen miért rekesztett ki a bizonyítás köréből.

Ezek alapján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323. § (1)-(3) bekezdései szerint, a felsorolt közokiratok jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál az előző közokiratokban foglaltakat vettem alapul.

A Pp. 323. § (1)-(3) bekezdései értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben leírtak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, a bizonyítékok értékelése során – *figyelemmel az Ákr. 62. § (4) bekezdésében foglaltakra* – a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául.

Ezen állásponthoz kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre¹ is.

IV.

A rendelkezésre álló – *a II. részben felsorolt* – bizonyítási eszközök alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint *-n a rendőrök szolgálatuk teljesítése során *-kor a Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) utasítására megjelentek az üzletben, mivel onnan bejelentés érkezett miszerint a panaszos erőszakosan viselkedik a biztonsági őrökkel. A helyszínre érkezve a rendőrök a bejelentővel vették fel először a kapcsolatot, ezalatt a panaszos idegesen járkált a telefonjával és folyamatosan közbeszólt.

Ennek okán az egyik rendőr félre hívta a panaszost, aki – annak ellenére, hogy a rendőr bemutatkozott és közölte a jelvéyszámát, valamint a szolgálati helyét – folyamatosan azt kérte a rendőrtől, hogy azonosítsa magát. Majd a panaszos elmondta, hogy egy notebookot vásárolt korábban az üzletben, amely már többször meghibásodott és szeretne volna, ha az árát visszakapja, vagy kicserélik egy teljesen új készülékre, azonban nem sikerült megegyezésre jutni. A boltban az eladók azt mondták a panaszosnak, hogy az általa keresett készüléket már kivonták a forgalomból, azonban a panaszos észlelte, hogy az üzletben több kiállított darab is található, amely megegyezik típusában az övével, ezt a tényt kívánta rögzíteni a mobiltelefonjával. Ekkor a biztonsági őr odament hozzá, akinek a tevékenységét szintén elkezdte rögzíteni a panaszos és ebből vita alakult ki. Ezen túlmenően a panaszos az ügyvel kapcsolatban nem mondott semmit csak zavartan percenként megkérdezte a rendőr azonosítóit.

¹ Pl.: 1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.

A másik a rendőr a biztonsági őroket hallgatta meg, akik elmondták, hogy a panaszos zaklató módon a vásárlókról készített videókat, ekkor odamentek hozzá és felszólították, hogy fejezze be a tevékenységét, mert az üzletben tilos bármilyen felvétel készítése. A panaszos a felszólításnak nem tett eleget, sőt agresszívvé vált, mire a biztonsági őrök értesítették a rendőrséget, azonban ekkorra a panaszos már távozni akart az üzletből, ezért visszatartották. Ennek során a panaszos megrongált egy az üzletben díszként funkcionáló műfenyőt, valamint megütötte az egyik biztonsági őrt, aki ennek kapcsán magánindítványt terjesztett elő a panaszossal szemben.

A helyszínen tapasztaltak, valamint a biztonsági őrök által elmondottak alapján a panaszossal szemben a garázdaság és a könnyű testi sértés elkövetésének gyanúja merült fel, aminek okán személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak vele szemben és előállították a Rendőrkapitányságra. Az intézkedés közben jelezték a biztonsági őrök, hogy a panaszossal történt dulakodás közben kisebb sérülések keletkeztek rajtuk, illetve a panaszos is jelezte, hogy rajta is van sérülés, ezért a rendőrök mentőt hívtak az üzlethez. Amíg várták a mentőt addig a panaszos elővette a telefonját és azzal próbálta a történeteket rögzíteni. A rendőrök többször felszólították, mivel személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt áll, hagyjon fel a tevékenységével, ellenkező esetben kényszerítő eszközt alkalmaznak vele szemben. Mivel a panaszos többszöri felszólításra sem engedelmeskedett, ezért az ellenszegülés megtörése miatt vele szemben bilincset alkalmaztak, ennek során kivették a kezéből a telefonkészüléket.

A panaszos sérelmezte, hogy bárki megláthatja bilincsből a nagy forgalmú üzlet előtt, ezért a rendőrök intézkedtek az egyik biztonsági őr segítségével, hogy elkísérjék egy irodába, azonban a panaszos ezt is sérelmezte, ezért leült a földre.

A mentősök a kérésükre követően megvizsgálták a biztonsági őroket, akik további ellátást nem kértek, a panaszost zavart viselkedése miatt a mentősök egészségügyi intézménybe szállították a rendőrök kíséretében. A panaszos a mentőben vele utazó rendőrtől folyamatosan a nevét és a jelvéyszámát kérdezte, amelynek a rendőr mind ahányszor eleget tett, illetve nyomatékosítás képpen felírta egy papírra, amit átadott a panaszos részére.

A panaszos a Klinikán az őt vizsgáló orvossal sem volt együttműködő, nem tett eleget a vizsgálattal kapcsolatos kéréseinek, ezért az előtérben kellett várakozniuk, amíg nem érkezik másik orvos. Az előtérben történő várakozás alkalmával a panaszos megmutatta a vérző lábát az egyik rendőrnek, ezt jelezte a rendőr az orvosnak, aki mentőt hívott és a panaszost átszállították kivizsgálásra, amely órákat vett igénybe, ennek okán * órára értek be a Rendőrkapitányságra.

A panaszos folyamatos sérelmeire az intézkedéssel szemben, a felvilágosítást megkapta, elmondták számára, hogy hol és mennyi időn belül élhet panasszal.

V.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy*

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

A Pp. 195. § (1) bekezdésben foglaltak szerint *„Az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját. Ugyanilyen bizonyító ereje van az olyan okiratnak is, amelyet más jogszabály közokiratnak nyilvánít.”*

A panaszos beadványában sérelmezte a vele szembeni büntetőeljárás kezdeményezését.

A panaszosi sérelemmel kapcsolatban a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján eljáró hatóság, valamint a felügyeletét ellátó ügyészség biztosítja a megfelelő jogorvoslatot a büntető- és szabálysértési eljárással kapcsolatban felmerülő panaszok vizsgálatára.

A hivatkozott törvényi rendelkezésre tekintettel, a panaszossal szembeni büntetőeljárás megindítására vonatkozó sérelem jelen közigazgatási hatósági eljárás keretében – hatáskör hiányában – nem bírálható el, ezért a határozatban foglalt döntés erre nem terjed ki.

VI.

A panasz vizsgálata során az alábbiakat állapítottam meg.

1. Rendőri intézkedés jogalapja, szolgálati fellépés módja

Az Rtv. 1. § (2) bekezdése szerint *„A rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: 1. általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyron visszaszerzését,”*

Az Rtv. 11. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”*

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására*

hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

Az Rtv. 15. § (1) bekezdés szerint „A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”

Az Rtv. 20. § szerint „(1) A rendőrt az intézkedés során a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

(3) A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 8. § (1-2) bekezdései szerint:

„(1) A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

(2) A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedésre nem adott okot, a helyszínen a rendőrök nem törekedtek a tényállás tisztázására és őt nem hallgatták meg, valamint kifejezett kérésére sem azonosították magukat.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint a rendőrök szolgálatuk teljesítése során a TIK utasítására megjelentek az üzletben, mivel onnan bejelentés érkezett miszerint a panaszos erőszakosan viselkedik a biztonsági őrökkel. A helyszínre érkezve a rendőrök a bejelentővel vették fel először a kapcsolatot, ezalatt a panaszos idegesen járkált a telefonjával és folyamatosan közbeszölt.

Ennek okán az egyik rendőr félre hívta a panaszost, aki – annak ellenére, hogy a rendőr bemutatkozott és közölte a jelvéyszámát, valamint a szolgálati helyét – folyamatosan azt kérte a rendőrtől, hogy azonosítsa magát. Majd a panaszos elmondta, hogy egy notebookot vásárolt korábban az üzletben, amely már többször meghibásodott és szeretne volna, ha az árát visszakapja, vagy kicserélik egy teljesen új készülékre, azonban nem sikerült megegyezésre jutnia az üzlet alkalmazottjaival.

A rendőr a biztonsági őroket meghallgatta, akik elmondták, hogy a panaszos zaklató módon a vásárlókról készített videókat, ekkor odamentek hozzá és felszólították, hogy fejezze be a

tevékenységét, mert az üzletben tilos bármilyen felvétel készítése. A panaszos a felszólításnak nem tett eleget, sőt agresszívvá vált, mire a biztonsági őrök értesítették a rendőrséget, azonban ekkorra a panaszos már távozni akart az üzletből, ezért visszatartották.

Ennek során a panaszos megütötte az egyik biztonsági ört, aki ennek kapcsán magánindítványt terjesztett elő a panaszossal szemben.

A panaszos nem csak a helyszínen, hanem a mentőben is a vele utazó rendőrtől folyamatosan a nevét és a jelvéyszámát kérdezte, amelynek a rendőr eleget tett mind ahányszor, illetve nyomatékosítás képpen felírta egy papírra és a panaszos részére átadta azt.

A panaszos az őt vizsgáló orvos előtt is sérelmezte, hogy a rendőr nem adja meg az azonosítóit, a rendőr az orvos előtt is több alkalommal elmondta a panaszosnak a nevét, jelvéyszámát.

A panaszos folyamatos sérelmeire az intézkedéssel szemben, a felvilágosítást megkapta, hogy hol és mennyi időn belül élhet panasszal.

A szakmai állásfoglalásban foglaltak szerint az intézkedő rendőrök jelentéseikben többször is egyértelműen rögzítették, hogy mind az intézkedés megkezdésekor, mind pedig az intézkedés során több alkalommal is közölték a panaszossal nevüket, rendfokozatukat. Ezt a panaszos számára – tekintve, hogy szinte percenként kérte ezt tőlük – egy papírra is feljegyezték. Rendőri jellegüket igazolta az egyenruhájuk és az azon elhelyezett azonosító jelvényük is.

Az intézkedő rendőrök jelentésükben rögzítették, hogy a panaszos az intézkedés során végig zavartan viselkedett, folyamatosan azt ismételte, hogy a rendőrök neki nem mutatkoztak be, jöllehet ők ezt az intézkedés megkezdésekor is és a panaszosnak minden egyes kérésére azt megtették. Az intézkedés megkezdésekor a helyszínre érkezve először a bejelentővel vették fel a kapcsolatot, majd a panaszossal próbálták meg a tényállást tisztázni.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A rendőri intézkedésre okot adó bejelentésben megjelölt jogellenes cselekmények felvetették az intézkedéshez szükséges minimális gyanút, ennek eleget téve megjelentek a helyszínen a rendőrök, az érintetteket meghallgatták és intézkedtek.

A fentiekre figyelemmel, mivel e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el így a panasz e tekintetben alaptalan.

2. Testi kényszer, telefon használatának korlátozása

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint „*A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.*”

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint „*A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*”

(2) bekezdés szerint „Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 47. §-a szerint „A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése szerint „Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.”

(2) bekezdés szerint „Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,”

(3) bekezdés szerint „A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdés szerint „A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdésben foglaltak szerint „A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A panaszos sérelmezte, hogy a helyszíni intézkedés során nem használhatta a mobiltelefonját, hogy a történeteket rögzítse, továbbá, hogy azt fizikai erőszakkal kitepte kezéből a rendőr.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a rendőrök a helyszínen intézkedés alá vonták a panaszost és közölték vele, hogy előállítják a Rendőrkapitányságra további szükséges intézkedések megtétele céljából garázdaság és könnyű testi sértés elkövetésének gyanúja miatt. A panaszos a közlést tudomásul vette és látszólag együttműködőnek mutatkozott, így vele szemben kényszerítőeszköz alkalmazására nem került sor.

Ezek után azonban a panaszos elővette a mobiltelefonját azzal a szándékkal, hogy újabb felvételeket készítsen, a rendőr többször felszólította a telefonkészülék használatának befejezésére, ám ennek a panaszos nem tett eleget, ezért ellenszegülésének megtörésére vele szemben testi kényszert, amelynek során a mobiltelefont elvették tőle, majd bilincset alkalmaztak. A ruházatátvizsgálás alkalmával a panaszosnál közbiztonságra különösen veszélyes eszköz nem került feltalálásra. A Rendőrkapitányságra történő előállítását követően lefoglalták határozattal a panaszos mobiltelefonját.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a panaszost a helyszínen igazoltatták, ezzel rendőri intézkedés alá vonták, amelynek a tartama alatt a rendőrök felszólították a telefon használatának mellőzésére. A panaszos a rendőr többszöri felszólítására sem fejezete be a cselekményét. A jogszabályi előírásnak megfelelően az intézkedés alatt, amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a jogszerű intézkedés másként nem biztosítható, a tulajdonhoz való jogot korlátozhatja.

Megállapítható, hogy a rendőri intézkedés során kezdetben együttműködő panaszossal szemben semmilyen kényszerítő eszközt nem alkalmaztak. Később a panaszos az intézkedésnek ellenszegült, nem működött együtt, direkt módon próbálta meg azt akadályozni, továbbá az intézkedésnél közreműködő biztonsági őrral szemben támadólag lépett fel. Tekintve, hogy a panaszos a többszöri rendőri felszólítás ellenére sem lett együttműködő, magát a rendőri intézkedésnek nem vetette alá, ezért a rendőrök a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően vele szemben testi kényszert alkalmaztak, amely ezáltal megfelelt az arányosság és fokozatosság elvének.

A fentiekre tekintettel a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

3. Az előállítás joga, arányossága

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése alapján „*A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*”

(2) bekezdés alapján „*Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.*”

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés szerint „*A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,*

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;”

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. § (1) bekezdése szerint „*Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*”

A panaszos álláspontja szerint nem állt fenn az előállítás jogalapja, ugyanis nem követett el bűncselekményt.

Az Rtv. 33.§ (1) bekezdése szerinti törvényhely a rendőrnek mérlegelési lehetőséget nem biztosít, hanem kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását, ebből következően annak aránytalansága sem merülhetett fel.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a TIK utasítására jelentek a meg a járőrök a helyszínen, ahol felvették a kapcsolatot a bejelentővel, aki elmondta, hogy a panaszos az üzletben mobiltelefonnal felvételeket készített és zaklató módon fényképezte a vásárlókat. A biztonsági őr megkérte a panaszost, hogy hagyja abba a cselekményét, mivel az üzletben tilos mindennemű fénykép, illetve videófelvétel készítés.

A panaszos agresszívvé vált és kiabált, és a biztonsági őr tevékenységéről kezdett felvételt készíteni. Ezek után ismételten több alkalommal felszólították, hogy hagyja abba a tevékenységét, mivel ennek nem tett eleget, ezért értesítették a rendőrséget. Ekkor a panaszos el akarta hagyni az üzletet, azonban a biztonsági őr a rendőrség kiérkezéséig megakadályozta ebben. Erre a panaszos tetteleg bántalmazta a biztonsági ört kétszer megütötte őt, a segítségére siető másik biztonsági ört pedig lökdösní kezdte, majd hirtelen a közelben álló műfenyőt darabokra törte.

A helyszínre kiérkező rendőrök intézkedés alá vonták a panaszost, majd közölték a panaszossal, hogy az általa elkövetett cselekmény miatt előállítja a Rendőrkapitányságra.

A panaszos magatartása egyértelműen kimeríti a garázdaság vétség elkövetési magatartását, mivel a törvényi tényállás megvalósulásához sem a riadalomnak, sem a megbotránkozásnak nem kell tényszerűen bekövetkeznie. Az erőszakos magatartás megvalósulhatott az agresszivitással, a biztonsági őr megütésével. A kihívóan közösségellenességre utaló körülmények pedig a fentiekben kifejtettek értelmében szintén felvetették a gyanút a tekintetben, hogy a panaszos bűncselekményt követett el.

A panaszos személyi szabadságának korlátozása akkor lett volna jogszerűtlen, amennyiben a garázdaság bűncselekményének még az egyszerű gyanúja sem állt volna fenn.

Az előállítás jogszerűségét támasztja alá, hogy nem a helyszínen intézkedő rendőr feladata volt, hogy az elkövetett cselekményt minősítse. Az elkövetés körülményeinek bizonyítás szintjén történő tisztázása, illetőleg a történeti tényállás alapján az elkövetett cselekmény törvényi tényállásba történő ütköztetése a nyomozó hatóság feladata, nem pedig a helyszínen intézkedő rendőré.

A fentiekre tekintettel a rendőri intézkedés jogszerű volt, a panaszos előállításának szükségességét telefonon érkezett állampolgári bejelentésben foglaltak, valamint a helyszínen tapasztaltak egyaránt megalapozták.

A leírtakra tekintettel a rendőrök jogszerűen állították elő a panaszost, ezért a panasz alaptalan.

4. Az előállítás időtartama

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése alapján *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”*

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján *„A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”*

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 6. § (1) bekezdésben foglaltak szerint *„A személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha*

a) bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták, ...”

A panaszos az előállítás időtartamát indokolatlanul hosszúnak vélte és ezt beadványában sérelmezte.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a rendőr *-n *-kor vonta intézkedés alá a panaszost, majd az intézkedés keretében garázdaság bűncselekmény elkövetése miatt elfogta és *-kor előállította a Rendőrkapitányságra sérülés és panaszmentesen.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost *-kor intézkedés alá vonták, majd a mentősök Kórházba szállították. Az orvosi vizsgálatokat követően a Rendőrkapitányságra történő előállítására *-kor került sor. A Rendőrkapitányságon kitöltötték az előállítással kapcsolatos dokumentációt, bevezették a panaszos adatait a nyilvántartásokba, a panaszos részére szóbeli tájékoztatást adtak jogairól és kötelezettségeiről, jogorvoslati lehetőségeiről, hozzátartozó kiértesítéséről, panasz előterjesztésének lehetőségeiről. Majd az ezekre vonatkozó nyilatkozatokat kitöltötték és a panaszossal aláírták, ezután került sor a kényszerintézkedésről szóló rendőri jelentés rögzítésére. Szükséges volt az illetékesség megállapítása, valamint a cselekmény minősítésében történő döntés is. Az intézkedésről készült rendőri jelentés elkészítését követően a parancsnoknak vizsgálatot kellett folytatnia a tekintetben, hogy az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt-e.

Az előállítás ideje alatt eljárási cselekményként a fentiekén túl a feljelentés felvételére (*-tól *-ig) és a nyomozás elrendelésére került sor. Lefoglalták az üzlet kamera felvételét (*-kor), majd annak kielemezése történt meg. Tanúként került kihallgatásra a bejelentő biztonsági őr (*-tól *1-ig), majd lefoglalásra került a panaszos mobiltelefonja. Kihallgatták tanúként a cselekményben részt vevő másik biztonsági őrt is (*-tól *-ig), majd ezt követően kerülhetett sor a panaszos gyanúsított kihallgatására (*-tól), amelyet megelőzött a védő kirendelése, arra való tekintettel, hogy az eljárásban a védő részvétele kötelező. A kirendelt védő megérkezéséig a kihallgatás nem kezdődött meg.

A panaszos kihallgatása után jogszabályi felhatalmazás alapján a bűnügyi nyilvántartásba vétele megtörtént és távozott a Rendőrkapitányság épületéből.

Az elvégzett cselekmények - *különösen a nyomozási cselekmények* - időigényesek, amely nem csupán azt jelenti, hogy maguk a reálcselekmények hosszabb időt vesznek igénybe, hanem azt is, hogy azok - *az iratokon szereplő időigényen, azaz az ún. "hasznos" időn túl* - szellemi, szervezési előmunkákat igényelnek. Az emberekkel történő foglalkozás sem értékelhető csupán a "hasznos idő - holt idő" dimenziójában (hiszen az érintettekkel az eljárási cselekményen túl is kommunikálni kell, e nélkül krimináltaktikailag egy kihallgatás jól el sem végezhető), a helyszínre történő visszatérés (a szolgálati gépjárművet fel kell venni, azt le kell adminisztrálni stb).

A panaszos előállítása *-n *-kor kezdődött és *-n *-kor fejeződött be.

A nyomozási cselekmények elvégzésekor a bűnügyi érdek az elsődleges, és az, hogy az elvégzett eljárási cselekményeket a büntetőeljárás szabályainak megfelelően, szakszerűen hajtsák végre, akkor is, ha ez időigényes vagy az érintett jogait kissé tovább korlátozza.

Megjegyzendő, hogy az büntető-eljárásjogi és nyomozástaktikai kérdés, hogy a nyomozó hatóság mely időpontban kívánja közölni a megalapozott gyanút a terhelttel szemben, és ennek végrehajtása érdekében milyen nyomozási cselekményeket, vagy Rtv. szerinti intézkedéseket foganatosít.

E sérelemmel kapcsolatosan megállapítható, hogy a panaszos előállításával kapcsolatos feladatok foganatosítása jogszabályon alapul a feladatok elvégzésének adminisztrációja pedig garanciális jellegű. Az előírt feladatok elvégzése időigényes volt, amely az adott helyzetben az intézkedés megkezdésétől a panaszos távozásáig a szükséges ideig tartott, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

5. Kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazása, annak méltóságot sértő módja

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint:

„(1) A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

Az Rtv. 48. §-a szerint *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy*

d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) és (2) bekezdés a) pontja, valamint a (3) bekezdés szerint:

„(1) Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

(3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint:

„(4) A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr vele szemben bilincset alkalmazott és mindezt egy nagy forgalmú üzletben tette.

Elsősorban a hatóság általánosan vizsgálta meg a szóba jöhető kényszerítő eszközök (testi kényszer - bilincs) alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, ennél fogva alkalmazása – a jogalkotói akaratnak megfelelően – előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer (testi kényszer) folyamányaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

A jogalkotó a rendőr mérlegelési jogkörébe teszi tehát, hogy a bilincset, mint mozgáskorlátozó eszközt önállóan, vagy más kényszerítő eszköz, jelesül testi kényszer mellett alkalmazza. A jogalkotói akarat elsődlegesen az intézkedés érvényre juttatását, annak biztonságos végrehajtását tartja szem előtt, ezért megelőző intézkedésként történő alkalmazását is jogszerűnek tekinti.

Indokolt megjegyezni, hogy önmagában az együttműködő magatartás még nem biztosítja az intézkedő rendőrt arról, hogy az intézkedés alá vont az intézkedés befejezéséig is olyan együttműködő marad, amely a mozgáskorlátozó eszköz nélkül is biztosítja az eredményes intézkedés végrehajtását. Indokolt megjegyezni azt is, hogy a rendőr olyan személlyel szemben alkalmazta a mozgáskorlátozó eszközt, akinek személyi szabadságát korlátozta. A jogszabály kizárólag azt a feltételt szabta meg a rendőr részére, hogy e kényszerítő eszköz alkalmazása kizárólag személyi szabadság korlátozásának biztosításául szolgálhat.

A preventív intézkedés jelentősége éppen abban áll, hogy a rendőr akarathajlító módon ellenszegülésre irányuló magatartás megkezdését, előkészületét is megakadályozza az alkalmazott kényszerítő eszközzel. A megelőzés intézményét nem lehet olyan megszorítóan értelmezni, amely alapján a jogszerűséget kizárólag a konkrét cselekmény megvalósulásának kezdő fázisához köti, ebben az esetben a megelőzés fogalmát részben kiüresítenénk. Amennyiben a Panasztestület állásfoglalását fogadnánk el, abban az esetben a primer (elsőleges) prevenció nem hatalmazná fel a rendőrt az eszköz alkalmazására, jelesül a rendőrnek kizárólag abban az esetben lenne jogköre a kényszerítő eszköz alkalmazására, ha az intézkedés alá vont a secunder (másodlagos) prevenció körébe tartozó magatartást valósította meg, azaz a törvényben meghatározott magatartást valamely formában megkezdte. A törvény azonban ilyen feltételt nem határoz meg, azaz a rendőrnek nem kell megvárnia, hogy az intézkedés alá vont személy olyan magatartást tanúsítson, amelyből egyértelműen arra lehet következtetni, hogy az intézkedés alól ki akarja vonni magát, vagy fizikai, aktív ellenállást is tanúsítson. A kényszerítő eszköz megelőző alkalmazása éppen arra szolgál, hogy a rendőr kizárja a törvényben rögzített és feltételül szabott magatartás megkezdését (primer prevenció), annak folytatását (secunder prevenció), vagy annak teljes egészében történő véghezvitelének megakadályozását (tercier prevenció). A primer prevenció kizárásával súlyosan sérülne a rendőri intézkedés érvényre juttatásához fűződő jogszabályi követelmény.

A kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó törvényi rendelkezések céljukat tekintve a rendőri intézkedés során a szükségesnél nagyobb kockázatok, sérülések megelőzése, az intézkedés eredményességének biztosítása. Ezért a törvény céljával ellentétes eredményre vezetne az a gyakorlat, amely azon az értelmezésen alapulna, hogy a bilincs alkalmazásához minden esetben be kellene várni a rendőrnek a szökés, támadás, önkárosítás, vagy ellenszegülés megkísérlését, esetleg megtörténtét, és csak ezek elhárítását, megszakítását követően alkalmazhatná ezt a kényszerítő eszközt. Ilyen gyakorlat kialakítása nyilvánvalóan nem volna összhangban sem a jogalkotó céljával, sem az Rtv. 15. §-ban megfogalmazott arányossági követelménnyel, sem pedig az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel, mely szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ez a gyakorlat nem a közrend megóvását, hanem még az intézkedés során is a közrendet veszélyeztető helyzet ésszerűtlen kockázatvállalással történő fenntartását szolgálná. Márpedig a törvény a közrend védelme érdekében alkotta a jogalkotó.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszerrel kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyakor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhesse be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, amely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez

utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést.

Másodsorban a fenti elvi szintű megállapításokat a hatóság a panaszos magatartásával összevetve von le következtetést a bilincselés alkalmazásának jogszerűségéről.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint állampolgári bejelentésre megjelentek a rendőrök a helyszínen, ahol meghallgatták a bejelentőt, aki arról számolt be, hogy a panaszos az üzletben mobiltelefonjával felvételeket készített és megütött egy biztonsági őrt, valamint összetörte az üzletben lévő műfenyőt.

A helyszínen tapasztaltak, valamint a biztonsági őrök által elmondottak alapján a panaszossal szemben a garázdaság és a könnyű testi sértés elkövetésének gyanúja merült fel, aminek okán személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak vele szemben és előállították a Rendőrkapitányságra.

Az intézkedés közben, amíg várták a mentőt addig a panaszos elővette a telefonját és azzal próbálta a történeteket rögzíteni, a rendőrök többször felszólították, mivel személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt áll hagyjon fel a mobiltelefon használatával, ellenkező esetben kényszerítő eszközt alkalmaznak vele szemben. A panaszos többszöri felszólításra sem engedelmeskedett, ezért testi kényszert alkalmazva kivették a kezéből a telefonkészüléket, majd az ellenszegülés megtörésére vele szemben bilincset alkalmaztak.

A rendőri jelentés tartalma szerint a panaszos az intézkedés során az előállítás közlését követően némileg zavart magatartást tanúsított erre, valamint a panaszos intézkedést kiváltó és ennek során ellenszegülő, valamint kiszámíthatatlan magatartásbeli változások (megütötte a biztonsági őrt, szándékosan összetört egy műfenyőt) következményeire figyelemmel, az intézkedés eredményes befejezése érdekében bilincs alkalmazásáról döntöttek a rendőrök.

A bilincselést követően a panaszost a bevásárlóközpontból a mozgólépcsőn keresztül kísérték ki az utcára és ültették be szolgálati gépjárműbe.

A rendőri intézkedések jelentős része közterületen történik így elkerülhetetlen, hogy intézkedéseknek szemtanúi legyenek, a nyilvánosság kizárása ilyen esetben lehetetlen, még ha ez megalázó is, mint ahogy ezt a panaszos érezte, illetve beadványában jelezte.

A bilincs alkalmazására *-n *-tól *-n *-ig került sor, amely sérülést nem okozott.

A szakmai állásfoglalásban kifejtettek alapján megállapítható, hogy a panaszos személyi szabadságában korlátozva volt, amikor vele szemben a bilincs alkalmazására sor került. Az Rtv. – fentiekben idézett – bilincselésre vonatkozó rendelkezése az „alkalmazhat” szó használatával általánosságban lehetőséget teremt az intézkedő rendőrök számára, hogy a személyes szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személlyel, intézkedés alá vonttal szemben bilincset, mint kényszerítő eszközt alkalmazzanak.

A törvény azért teremt ezt a lehetőséget, mert az adott szituációban (intézkedés során) az intézkedő rendőr mérlegelésén múlik – azaz az összes körülmény figyelembevételével kell döntést hoznia –, hogy alkalmazza-e a kényszerítő eszközt, vagy sem.

Nem várható el és nem is szabad elvárni az intézkedést fogyanatosító rendőrtől, hogy támadás, ellenszegülés, szökés bekövetkezését megvárja, hanem a jog- és szakszerűség szem előtt tartásával a bilincs használatára egy esetlegesen bekövetkező rendkívüli esemény megelőzése érdekében kell intézkedni. Ha a rendőr mérlegelési körébe tartozó döntése során fennáll a támadás, ellenszegülés, önkárosítás, esetünkben az ellenszegülés, a bilincset, mint kényszerítő eszközt minden további mérlegelés nélkül alkalmazhatja, illetve azt a rendkívüli események (szándékos egészségkárosítás, hivatalos személy elleni erőszak, stb.) megelőzése érdekében alkalmaznia is kell mind a saját, mind az intézkedés alá vont életének, testi épségének védelme érdekében.

Jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert, majd bilincset alkalmazva fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

A rendőri intézkedés összességében arányban állt a jogsértő cselekmény tárgyi súlyával, valamint azzal, hogy a bilincs alkalmazása volt a kényszerítő eszköz, amely ebben a konkrét esetben megfelelt az Rtv. 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak.

Megállapítom, hogy a rendőrök az Rtv. 48. § d) pontja és a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján kellő felhatalmazás birtokában, jogszerűen, szakszerűen és az arányosság figyelembe vétele mellett – a megelőzés szempontjait szem előtt tartva, előzetes figyelmeztetést követően – fogyanatosították a bilincselést a panaszossal szemben, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

6. Feljelentés felvételének elmulasztása

Az Rtv. 11. § (1) bekezdés szerint „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e

törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

A panaszos sérelmezte, hogy a gyanúsított kihallgatás végén amikor jelezte, hogy feljelentést kíván tenni az eljáró rendőr, azt mondta neki, hogy „*lejárt az idő, jöjjön vissza hétfőn*”.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint a panaszos az eljárási cselekmény (gyanúsított kihallgatás) során jogaira és kötelezettségeire történő felvilágosítást megkapta mind a kihallgatás előtt, mind a jegyzőkönyv felvételekor. Ez megisméltődött – a panaszos külön kérésére – a panaszos képviselőjével megbízott jogi képviselő jelenlétében is, amit tudomásul vett és aláírásával ellátott.

Megállapítást nyert, hogy sem a panaszos, sem a jogi képviselője nem terjesztett elő indítványt, észrevételt, az eljárás ezen szakaszába. Ha valamilyen jogsérelem érte volna a panaszost, akkor a jelen lévő védő erre vonatkozóan a megfelelő jogi lépéseket megtehetné volna.

A jelentésben az szerepel, hogy a nyomozó hatóság tagjától „*az idő letelt*” kijelentés nem hangzott el, ezt erősíti az a tény is, hogy a kihallgatás folyamán sem a panaszos sem a védő nem jelezte a hatóság tagjától származó kijelentés kapcsán a nyilvánvaló jogellenességet, erre észrevételt nem tett.

A fentiekre vonatkozóan a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el, ezért a panasz alaptalan.

7. Becsületsértő megjegyzések kapcsán a rendőri intézkedés elmulasztása

Az Rtv. 11. § (1) bekezdésben foglaltak szerint „*A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.*”

A Szolgálati Szabályzat 8. § (1) bekezdése szerint „*A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.*”

A Szolgálati Szabályzat 8. § (2) bekezdése szerint „*A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.*”

A panaszos sérelmezte, hogy a biztonsági őr a rendőr jelenlétében trágár módon beszélt vele és a rendőr nem tett semmit.

A panaszos beadványában előadta, hogy a helyszínen a rendőr jelenlétében, a biztonsági őr trágár módon beszélt vele, de a rendőr nem szakította félbe. A panaszos ezt szóvá tette, de kérdésére a rendőr azt válaszolta, hogy nem is hallotta, ezt azonban a panaszos kizártnak tartotta, mert a rendőr ott volt a közelben.

A rendőri jelentések tartalma szerint a rendőrök helyszínre érkezésüket követően először a bejelentő biztonsági őrral vették fel a kapcsolatot, ez idő alatt a panaszos idegesen járkált a telefonjával és folyamatosan közbeszólt. Ennek okán az egyik rendőr félre hívta a panaszost, mindeközben a másik rendőr a biztonsági őrt hallgatta meg az eset kapcsán.

A rendőri jelentések egyike sem tesz említést arról, hogy a jelenlétükben a biztonsági őrről trágár kifejezések hangzottak volna el a panaszos irányába. A rendőrök éppen a panaszos viselkedése miatt, a további jogsértések megelőzése érdekében elkülönítették a feleket.

A panaszos beadványában említi, hogy a rendőri intézkedést megelőzően is használtak vele szemben az őrk trágár kifejezéseket, ezzel kapcsolatban azonban a panaszos a helyszínen a rendőrtől nem kért felvilágosítást, hogy milyen jogi lépéseket tehetne.

A becsületsértés magánindítványra üldözendő cselekmény, a rendőrnek a helyszínen nincs intézkedési kötelezettsége, amennyiben a sértett fél, jelen esetben a panaszos ezzel kapcsolatban felvilágosítást kér, akkor azt a rendőr köteles megadni, ezzel a jogával azonban a panaszos a helyszínen nem élt.

A fentiekre tekintettel a panasz alaptalan.

VII.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés második mondata alapján:

„Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

1. Az előállítás időtartama

A Panasztestület megállapította, hogy az előállítás időtartama (6 óra 50 perces időtartamban a panaszos ügyét érintően nem történt érdemi intézkedés) miatt súlyosan sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.

A Panasztestület állásfoglalásával az alábbi tényállás és a kifejtett jogi indokok alapján nem értek egyet.

Az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a rendőr *-n *-kor vonta intézkedés alá a panaszost, majd az intézkedés keretében garázdaság bűncselekmény elkövetése miatt elfogta és *-kor előállította a Rendőrkapitányságra ahol sérülés és panaszmentesen átadta.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost *-kor intézkedés alá vonták, majd a mentősök Kórházba szállították. Az orvosi vizsgálatokat követően a Rendőrkapitányságra történő előállítására *-kor került sor. A Rendőrkapitányságon kitöltötték az előállítással kapcsolatos dokumentációt, bevezették a panaszos adatait a nyilvántartásokba, a panaszos részére szóbeli tájékoztatást adtak jogairól és kötelezettségeiről, jogorvoslati lehetőségeiről, hozzátartozó kiértesítéséről, panasz előterjesztésének lehetőségeiről. Majd az ezekre

vonatkozó nyilatkozatokat kitöltötték és a panaszossal aláírták, ezután került sor a kényszerintézkedésről szóló rendőri jelentés rögzítésére. Szükséges volt az illetékesség megállapítása, valamint a cselekmény minősítésében történő döntés is. Az intézkedésről készült rendőri jelentés elkészítését követően a parancsnoknak vizsgálatot kellett folytatnia a tekintetben, hogy az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt-e.

Az előállítás ideje alatt eljárási cselekményként a fentiekén túl a feljelentés felvételére (*-tól *-ig) és a nyomozás elrendelésére került sor. Lefoglalták az üzlet kamera felvételét (*-kor), majd annak kielemezése történt meg. Tanúként került kihallgatásra a bejelentő biztonsági őr (*-tól *-ig), majd lefoglalásra került a panaszos mobiltelefonja. Kihallgatták tanúként a cselekményben részt vevő másik biztonsági ört is (*-tól *-ig), majd ezt követően kerülhetett sor a panaszos gyanúsított kihallgatására *-tól), amelyet megelőzött a védő kirendelése, arra való tekintettel, hogy az eljárásban a védő részvétele kötelező. A kirendelt védő megérkezéséig a kihallgatás nem kezdődött meg.

A panaszos kihallgatása után jogszabályi felhatalmazás alapján a bűnügyi nyilvántartásba vétele megtörtént és távozott a Rendőrkapitányság épületéből.

Az elvégzett cselekmények - *különösen a nyomozási cselekmények* - időigényesek, amely nem csupán azt jelenti, hogy maguk a reálcselekmények hosszabb időt vesznek igénybe, hanem azt is, hogy azok - *az iratokon szereplő időigényen, azaz az ún. "hasznos" időn túl* - szellemi, szervezési előmunkákat igényelnek. Az emberekkel történő foglalkozás sem értékelhető csupán a "hasznos idő - holt idő" dimenziójában (hiszen az érintettekkel az eljárási cselekményen túl is kommunikálni kell, e nélkül krimináltaktikailag egy kihallgatás jól el sem végezhető), a helyszínre történő visszatérés (a szolgálati gépjárművet fel kell venni, azt le kell adminisztrálni stb).

A panaszos előállítása *-n *-kor kezdődött és *-n *-kor fejeződött be.

A nyomozási cselekmények elvégzésekor a bűnügyi érdek az elsődleges, és az, hogy az elvégzett eljárási cselekményeket a büntetőeljárás szabályainak megfelelően, szakszerűen hajtsák végre, akkor is, ha ez időigényes vagy az érintett jogait kissé tovább korlátozza.

Megjegyzendő, hogy az büntető-eljárásjogi és nyomozástaktikai kérdés, hogy a nyomozó hatóság mely időpontban kívánja közölni a megalapozott gyanút a terhelttel szemben, és ennek végrehajtása érdekében milyen nyomozási cselekményeket, vagy Rtv. szerinti intézkedéseket foganatosít.

E sérelemmel kapcsolatosan megállapítható, hogy a panaszos előállításával kapcsolatos feladatok foganatosítása jogszabályon alapul a feladatok elvégzésének adminisztrációja pedig garanciális jellegű. Az előírt feladatok elvégzése időigényes volt, amely az adott helyzetben az intézkedés megkezdésétől a panaszos távozásáig a szükséges ideig tartott, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

2. A kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazása, annak méltóságot sértő módja

A Panasztestület megállapította, hogy a bilincselés kapcsán, annak aránytalansága miatt sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga, mivel a rendőrök nem tartották be a fokozatosság elvét, és nem az enyhébb kényszerítőeszközt alkalmazták a panaszossal szemben, amely a testi kényszer lehetett volna.

A Panasztestület állásfoglalásával az alábbi tényállás és a kifejtett jogi indokok alapján nem értek egyet.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint állampolgári bejelentésre megjelentek a rendőrök a helyszínen, ahol meghallgatták a bejelentőt, aki arról számolt be, hogy a panaszos az üzletben mobiltelefonjával felvételeket készített és megütött egy biztonsági őrt, valamint összetörte az üzletben lévő műfenyőt.

A helyszínen tapasztaltak, valamint a biztonsági őrök által elmondottak alapján a panaszossal szemben a garázdaság és a könnyű testi sértés elkövetésének gyanúja merült fel, aminek okán személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak vele szemben és előállították a Rendőrkapitányságra.

Az intézkedés közben, amíg várták a mentőt addig a panaszos elővette a telefonját és azzal próbálta a történeteket rögzíteni, a rendőrök többször felszólították, mivel személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt áll hagyjon fel a mobiltelefon használatával, ellenkező esetben kényszerítő eszközt alkalmaznak vele szemben. A panaszos többszöri felszólításra sem engedelmeskedett, ezért az ellenszegülés megtörése miatt vele szemben bilincset alkalmaztak, ennek során kivették a kezéből a telefonkészüléket.

A rendőri jelentés tartalma szerint a panaszos az intézkedés során az előállítás közlését követően némileg zavart magatartást tanúsított erre, valamint a panaszos intézkedést kiváltó és ennek során ellenszegülő, valamint kiszámíthatatlan magatartásbeli változások (megütötte a biztonsági őrt, szándékosan összetört egy műfenyőt) következményeire figyelemmel, az intézkedés eredményes befejezése érdekében bilincs alkalmazásáról döntöttek a rendőrök.

A bilincselést követően a panaszost a bevásárlóközpontból a mozgólépcsőn keresztül kísérték ki az utcára és ültették be szolgálati gépjárműbe.

A rendőri intézkedések jelentős része közterületen történik így elkerülhetetlen, hogy intézkedéseknek szemtanúi legyenek, a nyilvánosság kizárása ilyen esetben lehetetlen, még ha ez megalázó is, mint ahogy ezt a panaszos érezte, valamint beadványában jelezte.

A bilincs alkalmazására *-n *-tól *-n *-ig került sor, amely sérülést nem okozott.

A szakmai állásfoglalásban kifejtettek alapján megállapítható, hogy a panaszos személyi szabadságában korlátozva volt, amikor vele szemben a bilincs alkalmazására sor került. Az Rtv. – fentiekben idézett – bilincselésre vonatkozó rendelkezése az „alkalmazhat” szó használatával általánosságban lehetőséget teremt az intézkedő rendőrök számára, hogy a személyes szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személlyel, intézkedés alá vonttal szemben bilincset, mint kényszerítő eszközt alkalmazzanak.

A törvény azért teremti ezt a lehetőséget, mert az adott szituációban (intézkedés során) az intézkedő rendőr mérlegelésén múlik – azaz az összes körülmény figyelembevételével kell döntést hoznia –, hogy alkalmazza-e a kényszerítő eszközt, vagy sem.

Nem várható el és nem is szabad elvárni az intézkedést foganatosító rendőrtől, hogy támadás, ellenszegülés, szökés bekövetkezését megvárja, hanem a jog- és szakszerűség szem előtt tartásával a bilincs használatára egy esetlegesen bekövetkező rendkívüli esemény megelőzése érdekében kell intézkedni. Ha a rendőr mérlegelési körébe tartozó döntése során fennáll a támadás, ellenszegülés, önkárosítás, esetünkben az ellenszegülés, a bilincset, mint kényszerítő eszközt minden további mérlegelés nélkül alkalmazhatja, illetve azt a rendkívüli események (szándékos egészségkárosítás, hivatalos személy elleni erőszak, stb.) megelőzése érdekében

alkalmaznia is kell mind a saját, mind az intézkedés alá vont életének, testi épségének védelme érdekében.

Jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszerrel a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét. A Rendőrségről szóló törvény céljából kiinduló megközelítéssel megállapítottam, hogy a rendőr alkalmazhat bilincset az Rtv. 48. §-ban felsorolt magatartások megelőzése érdekében is.

A rendőri intézkedés összességében arányban állt a jogsértő cselekmény tárgyi súlyával, valamint azzal, hogy a bilincs alkalmazása volt az Rtv. 48. § szerinti kényszerítő eszköz, amely ebben a konkrét esetben megfelelt az Rtv. 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak.

Megállapítom, hogy a rendőrök az Rtv. 48. § d) pontja és a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján kellő felhatalmazás birtokában, jogszerűen, szakszerűen és az arányosság figyelembe vétele mellett – a megelőzés szempontjait szem előtt tartva, előzetes figyelmeztetést követően – foganatosították a bilincselést a panaszossal szemben, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

Mind ezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk, IV. cikk, XXIV. cikk;
- a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 83. § (1), (2) bekezdései, 323. § (1)-(3) bekezdése;
- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 62. § (1)-(2) és (4) bekezdései;
- az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdés;
- az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59. § (1) bekezdése és a 62. § (1) bekezdés h) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. § (2) bekezdés, 11. § (1) bekezdés, 15. § (1) (2) bekezdése, 16. § (1) bekezdés, 17. § (1) bekezdés, 19. § (1) bekezdés, 20. § (1-4) bekezdés, 33. § (1), (3) bekezdés, 47. §-a, 92. § (1) bekezdésében, 93/A. § (6), (7) bekezdése;
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 8. § (1), (2) bekezdése, 39. § (1-3) bekezdése, 40. § (1) bekezdése, 41. § (4) bekezdés b) pontja;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 339. § (1) bekezdése.

Budapest, 2018. június „ ”.

**Dr. Balogh János r. vezérőrnagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**